

Bilaga 1

2018

Skötselplan mark

MB & JS

Kommunservice Gata/ park

2018-02-12

Inledning - syfte och mål

Markskötselplan för Hörbybostädernas fastigheter. Planen har tagits fram som ett hjälpmedel för hur och när olika typer av ytor skall skötas, så att de fyller sina funktioner ur såväl estetiska, sociala och ekologiska aspekter. Ytorna ska ge ett prydligt och välvårdat intryck och växterna ska må väl och utvecklas positivt. Målet är att skapa miljöer där människor kan trivas och må bra.

Den gröna miljön har stor betydelse för människors livskvalitet och hälsa. För barn är gröna miljöer oöverträffade när det gäller lek, fysisk träning och inläring. För de äldre ges möjlighet till promenader, eller en stunds vila på en bänk i attraktiv miljö. Träd och buskar ger identitet och bidrar till en trevlig och tilltalande boendemiljö. Utemiljön skall skötas så att den är intressant och trygg att vistas i för både stora och små. Samtidigt ska ytorna vara funktionella för oss att sköta och underhålla.

Det är viktigt att vi vårdar och bevarar utemiljön efter bästa förmåga och kunskap. En hög kompetens hos skötselpersonal, entreprenörer samt andra berörda är viktigt för att kunna efterleva detta mål.

Planen hänger tätt samman med grönyterregistret (Geosecma NT) där ytor, planteringar och träd finns inlagda. Planen är tänkt att vara ett levande dokument som används aktivt av de som utför skötsel. För att grönyterregistret ska fungera och hållas uppdaterat, krävs att alla förändringar rapporteras in.

De olika skötselkategorierna finns beskrivna nedan med tillhörande skötselansvisningar.

Buskplanteringar

Prydnadsbuskar/rabattbuskar

Avser buskar i anläggningar som i första hand har ett skönhetsvärde d.v.s. som ska utveckla vacker blomning, växtsätt, bladverk o.s.v.

Bruksbuskage

Betecknar buskar som har funktioner för lä, rumsavgränsning och för lek. De har ofta även prydnadsvärde som blomning etc.

Löpande underhåll

- Planteringarna ska hållas fria från ogräs, tillsyn var tredje vecka första växtsäsongen, därefter bör det räcka med var 5-6e vecka.
- Bevattning av nyplanterade arter ska ske en gång/vecka (om regnmängden understiger 20 mm/vecka) första växtsäsongen. Vattningsmängden ska motsvara 20 mm regn. Om

det blir varmt och torrt ska vattning utföras 2 ggr per vecka. Nästkommande säsong våren/sommaren ska buskarna vattnas fyra gånger före midsommar, därefter bör de klara sig själv om inte onormal torka uppkommer.

- Döda eller döende växter tas bort så att det ser städat ut. Luckor (döda växter som tas bort) i planteringarna rapporteras till arbetsledaren så att det finns möjlighet att ersätta.
- Tjuvskott av icke planterade arter ska skäras ner till basen regelbundet, eller om möjligt tas bort helt.
- Skräp städas bort regelbundet.

Periodiskt underhåll

- Vid höst städningen ska löv i huvudsak lämnas i planteringarna för förmultning på plats.
- Störande mängder löv och vissna växtdelar tas bort på våren i samband med vårstädningen.
- Beskrining utförs vid behov för att växterna ska behålla sin karaktär och form. Skall utföras av beskärningskunnig personal.
- Tillförsel av organiskt material/gödsel vid behov för att växterna ska utveckla en optimal utveckling och aldrig visa tecken på näringsbrist.

Klippt häck

Betecknar buskar av samma sort (kan vara olika sorter), vanligtvis 1-2 rader i bredd, som klipps i en bestämd form.

Löpande underhåll

- Planteringarna ska hållas fria från ogräs, tillsyn var tredje vecka första växtsäsongen, därefter bör det räcka med var 5-6e vecka.
- Bevattning av nyplanterade arter ska ske en gång/vecka (om regnmängden understiger 20 mm/vecka) första växtsäsongen. Om det blir varmt och torrt ska vattning utföras 2 ggr per vecka. Vattningsmängden ska motsvara 20 mm regn. Nästkommande säsong våren/sommaren ska buskarna vattnas fyra gånger före midsommar, därefter bör de klara sig själv om inte onormal torka uppkommer.
- Döda eller döende växter tas bort så att det ser städat ut. Luckor (döda växter som tas bort) i planteringarna rapporteras till arbetsledaren så att det finns möjlighet att ersätta.

- Tjuvskott av icke planterade arter ska skäras ner till basen, eller tas bort regelbundet.
- Skräp städas bort regelbundet.

Periodiskt underhåll

- Klippning 1-2 ggr/år vid för arten lämplig tidpunkt.
- Gödsling och jordförbättring ska utföras så att häcken inte visar några tecken på näringsbrist.

Blomsterplanteringar

Vår- och sommarblommor

Växter som planteras ut årligen och som ska ge en upplevelse av färg och växtglädje. Planteringen ska vara välskött och frodig och i stort sett ogräsfri.

Perenner/Blomrabatter

Betecknar fleråriga örter som ger god blomning och andra skönhetsvärden.

Rabattrosor

Betecknar polyantha och storblommiga rosor som ska ge rik blomning.

Löpande underhåll

- Rabatterna ska hållas så att rabatten är i stort sett ogräsfri och jorden alltid är lucker (4-8 ggr/år). Vår och sommarblommor sköts/tillsyn med intensiteten 6-12 ggr/säsong.
- Bevattning av nyplanterade arter ska ske en gång/vecka (om regnmängden understiger 20 mm/vecka) första växtsäsongen. Om det är varmt och torrt ska vattning utföras 2 ggr per vecka fram till dess att god etablering uppnåtts. I övrigt utföres vattning vid behov.
- Bekämpning av skadedjur och sjukdomar utföres vid behov.
- Puts och uppbindning vid behov, rosor putsas minst en gång varannan vecka.

Periodiskt underhåll

- Omplantering och delning anpassas till varje arts behov, utföres på våren.
- Prydnadsgräs och perenner klipps ner till ca 5 cm på våren.

- Tillförsel av jord/organiskt material vid behov.
- Gödsla varje vår med långtidsverkande gödsel, typ Osmo Cote så att växterna får en optimal utveckling.
- Kompletteringsplantering vid behov. Behov rapporteras till arbetsledaren.

Blomsterurnor

Betecknar krukor, urnor och andra lösa eller fasta arrangemang för vår, sommar och höstblommor.

- Vårblommor ska vara planterade före påsk, om vädret tillåter det.
- Sommarblommor planteras efter skolavslutningen och bör vara färdigt före midsommar.
- Höstblommor planteras i mitten på oktober.
- Vattning ska ske så ofta att växterna aldrig löper risk att drabbas av torkskador.
- Urnorna ska hållas fria från ogräs och jorden hållas lucker.
- Puts ska utföras så att urnan ger ett välvårdat intryck och hålls fri från störande vissna delar. Kompletteringsplantering vid behov.
- Urnorna ska gödslas så att växterna får en optimal utveckling och aldrig visar tecken på näringsbrist.

Träd

Formklippta träd

Betecknar träd som klipps för att hålla en bestämd form och där varje enskilt träd har en stor betydelse för helhetsmiljön, samt ska hållas i god kondition.

Gatuträd

Träd som står i hårdgjorda ytor eller i andra fysiskt stressade miljöer t.ex. vid gator, på torg och gårdar. Varje enskilt träd är viktigt för helhetsintrycket och kräver därför särskild omsorg. Utöver normala skötselåtgärder kan luftningsåtgärder, trädvårdsingrepp, skydd mot salt m.m. vara aktuellt. Hit hör inte sällan de formklippta träden.

Park och prydnadsträd

Enskilda träd eller trädgrupper som omges av gräs eller planteringar.

Löpande underhåll

- Om trädet står i en gräsyta, ska området kring stammen hållas så gott som fritt från ogräs, till en radie av minst 50 cm.
- Stamskott tas bort 2 gånger per växtsäsong.
- Vattning vid nyplantering. För träd med stamomfång < 16 cm, gäller minsta vattningsmängd 150l/tillfälle, träden vattnas vid torr väderlek en gång i veckan första växtsäsongen. Större träd minst 250l/tillfälle. Nästkommande säsong våren/sommaren ska träden vattnas fyra gånger före midsommar, därefter bör de klara sig själv om inte onormal torcka uppkommer.

Periodiskt underhåll

- Träden beskärs för att behålla sin karaktär och form vid behov. Formklippta träd 1 gång vartannat år till 2 gånger per år. Gatuträd efter behovsbedömning och anpassat till varje arts utvecklingsnivå och karaktär. Parkträd beskärs sällan och enbart efter trädets egna behov. Beskärning skall utföras av kunnig personal.
- Hamling skall utföras var 3-4e år av beskärningskunnig personal. Lämpliga arter för hamling är Vitpil och Lind. (Andra arter förekommer, men bör i framtiden undvikas).
- Trädstöd kontrolleras regelbundet och tas bort då de inte längre behövs, som regel två år efter plantering.
- Gödsling (gatuträd) utförs efter behov.
- Träd i utsatta miljöer (gator och torg) statuskontrolleras regelbundet för att se till att de inte kan orsaka olyckor genom att fälla grenar eller falla vid storm.

Gräsytor

Bruksgräsmatta

Gräsytor i parker, bostadsområden mm. som primärt är avsedda för, och som ska tåla att användas för vistelse, lek, bollspel m.m. De ska ha ett vårdat utseende.

Fingräs

Gräsytor som ska tåla att användas men håller en lägre klipphöjd för att ge ett än mer vårdat och välskött intryck.

Löpande underhåll

- **Bruksgräs:** Före klippning avlägsnas främmande föremål och skräp från ytan. Klippes en gång per vecka under växtperioden, eller så gäller att gräset ska hålla en höjd mellan 5 och 10 cm (lägsta klipphöjd 5cm). Gräsklippet får inte ligga i strängar, utan ska spridas jämnt över ytan. Gräsklipp får inte heller spridas över G/C vägar eller andra hårdgjorda ytor.
- **Fingräs:** Före klippning avlägsnas främmande föremål och skräp från ytan. Klippning av görs så att gräset håller en höjd mellan 4 och 6 cm (lägsta klipphöjd 4cm). Gräsklippet får inte ligga i strängar utan ska spridas jämnt över ytan. Gräsklipp får inte heller spridas över G/C vägar eller andra hårdgjorda ytor.
- Runt stolpar, staket och andra hinder (ej trimning runt träd) ska det trimmas varannan klippning på fingräs och var 3e klippning på bruksgräs, så att det ser välskött ut.
- Kantklippning mot grusgångar och planteringar var fjärde vecka under växtperioden på de platser där detta ska utföras. Vilka platser bestäms i samråd med arbetsledaren/beställaren.

Periodiskt underhåll

- **Bruksgräs:** Vårstädning innefattar borttagning av grenar, pinnar, vinter sand samt lagning av uppkomna större skador och hål. Färdigställt senast 1 maj.
- **Fingräs:** Vårstädning innefattar kantskärning mot rabatter och G/C vägar, borttagning av grenar, pinnar, vinter sand samt lagning av uppkomna skador och hål. Färdigställt senast 1 maj.
- Löven mulchas (löv tugg) på hösten. Vid stora lövmängder ska löv bort föras så att gräset inte tar skada. Bör vara färdigställt 1 dec.

Grus, sand och singel ytor

Ytor belagda med singel, naturgrus, stenmjöl, bak bar eller strid sand.

Löpande underhåll

- Singel/grusgångar; krattning (harvning) var fjortonde dag eller enligt överenskommelse.
- Ogräsbekämpning utföres vid behov.

Periodiskt underhåll

- Vår och höststädning utföres så att ytan ger ett välvårdat intryck, fritt från störande föremål. Bör vara färdigställt 1 maj respektive 1 dec.
- Påfyllning av sand åtgärdas vid behov.

Hårdgjorda ytor

Betecknar ytor belagda med asfalt, sten eller betongplattor.

Löpande underhåll

- Sopning vid behov, se intervall under sopning nedan.
- Ogräsbekämpning vid behov. Bekämpningsmetoder bestäms i samråd med arbetsledare/beställare. Ogrästäckningen¹ får inte överstiga 4 % per m².
- Ytorna statuskontrolleras regelbundet. Brister rapporteras till arbetsledaren.

Bilden visar en täckningsgrad på 2 % till höger om den röda linjen och 8 % till vänster om linjen.

---

¹ Ogrästäckningen mäter procent av hela ytan, fogen står för ca 10 % av ytan. 10 % täckningsgrad motsvarar således att fogen är helt fylld.

Periodiskt underhåll

- Vår och höststädning. Vårstädningen bör vara färdigställd 15 maj. Höststädning ska vara färdig innan julskyltningen.
- Reparation vid behov. Skador ska rapporteras till arbetsledare snarast för bedömning.
- Kontroll av avvattningen regelbundet.

Vatten

Fontäner och bassänger

Betecknar vatten avsett till lek eller prydnad, som behandlas med klor och/eller andra kemikalier.

Dammar

Avser vatten i tätortsnära miljö som ej behandlas med kemikalier och som ger livsmiljö för växter och djur.

Löpande underhåll

- Rengöring av fontäner/bassänger vid behov ca 1 gång/vecka.
- Tillsyn kontinuerligt, för fontäner och bassänger gäller en gång per vecka under sommarsäsongen.

Periodiskt underhåll

- Rensning av dammar, vid behov för att förhindra igenväxning.
- Reparation och vatten byte utföres vid behov i fontäner och bassänger. Den som utför städningen kontrollerar behovet.

Städning, tömning, sopning m.m.

- **Papperskorgar**
Töms en gång per vecka eller vid behov.
- **Allmän städning**
Städas en gång per vecka eller efter behov.
- **Snöröjning**
Utföres vid behov (som fastställs av jour eller arbetsledare) enligt snöröjningsschema. Sandning/saltning ska utföras vid halka.
- **Sopning**
G/C vägar och parkeringar sopas efter vintern därutöver vid behov.

Utrustning

Betecknar utrustning såsom parkmöbler, lekutrustning, julgranar m.m.

- Lösa parkmöbler sätts ut före 1/5 och tas in i mitten på oktober. De målas/repareras vid behov under vintern.
- Lekutrustning besiktigas av behörig en gång om året. Lagas och underhålls vid behov, gäller även fallskyddmaterial.
- Fasta parkmöbler och annan fast utrustning målas och repareras vid behov.
- Julgranar och andra juldekorationer sätts upp så att det kan tas i drift till skyltsöndagen. Nedplockning sker i direkt anslutning till 13 januari.